

MAGYAR MUSA.

Költ Bétsben 4. April. 1787.

*Az Aszszonyok' ditséretéről egy Urfíhoz biztató
Levél.*

S hát Te tfak nem akarsz Aszszonyért fáradni?
Pedig tfak igaznak kell annak maradni;

Hogy fáradtság nélkül nem lehet haladni:

Mint éjtszaka nélkül napsfényre viradni.

Privilegiomnak tartodé hát lenni?

Vagy tfak mint büntetést úgy lehet szenvedni?

Hogy a' Legénynek kell Deányt kérni menni,

Ha akar magának Feleséget venni.

Ha *Privilegiom*, élj hát törvényeddel:

~~Ha büntetés~~, mint más, Te is tfak szenveddel;

Mert ez hogy először meg-kérd, és úgy veddel,

Mindenkép' vele jár Férjfi személlyeddel.

Ugy de — szégyen ugyé fáradvá keresni?

Jobb volna vadászként guggon ulve lesni;

Jól van, de fok berket kell ám addig nyesni,

Mig az az egy *Dám-vad* törődbe fog esni.

Kik a' jót fáradvá keresik 's el érik,

Annak édesllégét a' véginn ditsérik:

Azok még az édest 's a' jót nem esmérik

Kik mébtől a' mézit fulánk nélkül kérik.

Fáradfágon veszik a' pénzt 's a' jószágot,

Teft 's elme töréssel kapunk urafágot,

Szenvedünk fok ezer nyughatatlanfágot,

Mig nyerünk tfak egy kis szines bóldogfágot.

Y

Ha

Ha hát a' semmiért annyit törekedünk ;

Ha egy darab értzért oly fokot szenvedünk ;

Edgy lelkes állatért mit nem felekedünk ;

Melly nélkül, úgy szólván, fél élet életünk.

Fél, sőt igazságúl azt merem fel-tenni ;

Nem lehet Férjfinak Afzszony nélkül lenni ,

'S bár mindent egyebet meg leheszen tenni ;

Ezt a' belső tuzet nehéz el - szenvedni.

Melly már Gyermekek 's alig fel - fordult korodban ,

Afzszony büzt, lyány - szagot kever az órodban ,

Ugy hogy bár Széneka lakjon homlokodban ,

Hibázik agyvelöd ebbéli dólgodban.

Hát mit hiynak *donum Continenticæ*nak?

A' mi nélkül tehát én el-nem lehetek ;

Ugyé? az ollyanért méltán szenvedhetek ,

Leg-alább tsak addig , mig arra mehetek ,

Hogy a' magamévá egy ollyant tehetek.

De talám könnyenis lehet azt találni :

Mert lehet máséval 's idegennel hálni ,

Jól van — ha nem tudtad , tessék megpróbálni ;

Tudszé igy tüzedben enyhülest tsinálni.

Azt nem ajándéknak tartsd , hanem prédának ,

Mellyből mennél többet lop kiki magának :

Annál tágabban áll lántza zablájának ,

Melyt vetni kellene vad indulatryának.

Azt pedig tsak el-hidd : hogy ha egy nem léssen ,

A' kihez kösd magad 's szivedet egészszén ;

Többel kínál Vénus , rajtad erőt vészen ,

'S bűnre vetemedel , noha nem mérészen.

Fáradni kell pedig az idegené tis ,

Utánna járással szopfsz idegen vértis ,

Sokat kell szenvedni ezért a' bűnéris ,

'S mérget nyelni ezen szines édesféris.

Bi-

Bizony jobb hát egy jót magadévá tenni,
Jobb jobért égy kifint fáradva szenvedni,
Mint tüzedben égve aszszonytalan lenni,
'S halál - hozó mérget botról szopva enni.

Bizony jó aszszonyért Gavallér légy bár-is,
Restellni, fáradni vétekis és kár-is;
Es akárki mondja, ne hidd: mert fut 's jár-is,
Bár a' ki után jár *Sárpite* vagy fár-is.

Lám *Hippomenes* - is előszőr nevette,
Egy szép a' fok épét vakká miként tette, (Ovid:metam.) *L. E. 576*
Mikor *Atalántát* fok legény kérette,
'S életeket tették kotzkára érette. *Seggk*

- „ Enis néztem (ugy mond) már Atalántára;
„ De nem vetném érte fejemet kotzkára.
„ Nintsen olly szép aszszony mellyért valahára;
„ Fel-tegyem életem' kétszéges próbára.
„ Hát ilyen néhéze piros Rófát izenni,
„ 'S kis ideig édes lépes mézet enni?
„ *Illy nenez - e* nőssé nőtelennek lenni?
„ ('S az elvesztett oldal - tsontot visszfa venni)
„ Melly kétszéges foknak élte' reménysége,
„ Soknak egy Aszszonyért futtába lezsz vége,
„ Ha mindennek ilyen drága Felefége,
„ Van, légyen éltémnek nőtelen vénsége.
„ Mi gyönyörűségem nékem a' Dámában?
„ Hogy éltém' halálra adjam bolondjában:
„ 'S hát nem élhetne-e' az ember magában,
„ Ha aszszony nem vólna a' nyofzollyájában?
„ Kétszéges feltétel — 's rá tfak azért állok?
„ Hogy ha nyertes lézsek, majd aszszonnyal hálok,
„ Amazok, hogy futnak nints bolondabb nálók,
En ugyan edgy Lyányért lépni - is fajnálok.

Hihető, hogy mikor ő a' szüzet látta,
Vagy igen szurtoson öltözve találta;

Va-

Vagy szerelmes képét nem igen vizsgálta,
Hogy belől a' *bakter* tüzet nem kiálta.

Azonban előtte forgós elmentébe,

Tekint Hippomenes a' 'Szép szüz' szemébe;
De mintha febes láng tsapna-bé fzivébe,
Oly hamar fel gyúladt tüze melegébe.

„ Jaj! meg engedj, (ugy mond) hogy balúl itéltem;
„ Hogy olyan gyönyörü állat légy, nem véltem;
„ De hogy már Angyali képed meg-szemlélttem,
„ Már érted magamis feláldozom élttem'.

Nints a' szép Afzonymál valóba drágább kints,
Kivált ha a' szépség jóság nélkülis nints.

Nints rabság, nints tömlőtz, értzből és vasból fints
Eröss lábokonnis ennél erősb bilints.

Nagy dolog a' szépség: nem néz az érdemet,
Nem néz gazdagságot, sem elmét, sem Nemét
Sokszor ha edgy szépre ketten vetnek szemet,
Edgy szép edgy domb alá kertötis eltemet. —

A' tsupa *szépség*nek magadat meg-adni

Szégyen; de nem szégyen a' széperért fáradni,
Vagy jobb ezt a' szégyent mind addig tagadni,
Még kéntelen lészel panaszra fakadni. —

'S hol van az Istennek méltóbb egy munkája
Arra, hogy a' Férjfi ugy szittson hozzája?

'S a' kinek lehessen (ha ugyan) szólgája,
Mint ez az edgy Ádám' oldal-tsontotskája.

Sok ember veszendő pénz 's jószág' bolondja,
Soknak a' tisztellég fényes lárvás rongya

Kedves: — 's már ezé szebb? vagy ha ki azt mondja:
Hogy nagy e' Férjfinak az afzszonyra gondja.

Negyven hétig vala edgy Afzszony teréhben

Veled, 's fáradsággal hordoza méhében,
Hát még menyit szoptál tápláló tejében?
Éretted fokot türt - Dajkádnaik ölében?

Ille-

Illendő a' költsönt tehát vizfsza adni,
Lehet negyven hétig Leányért fáradni,
Azután dajkálni, 's fiaddá fogadni,
Mind addig, mig fíjad, más fíjat fog adni. —
'S hát az aszszonyi - Nem tsak azt érdemlette?
Hogy tsak fáradniis resteljen érette
Egy Ifjú ki még tám el se felejtette,
Aszszony hiv karjain miképpen rengette? —
Nyomorúlt Aszszonyok! Oh mivé lettetek?
Hogy már fáradniis szégyen érettetek. —
De úgyé? ha egyszer Férjhez mehettetek,
Akkor osztán hálni nem szégyen veletek.
Ah! Házaslág' szerző Júnó' szülöttei!
Artatlan Barátim! Diánna' Szüzei!
Hartzolnak ez jámbor Vers-iró' kezei
Értetek; én kedves szivem' szerelmei!
Tudom: hogy ha tollam tsügged e' tsatában,
A' dühos Aszszonyok, a' kik hajdanában
Dolgoztak Orféus' elzaggatásában,
Hartzolnak mellettem *Furia* formában
Hiszen — ha Aszszonyok Dajkák nem volnának,
'S arra természetel nem vonattatnának,
Minden gyümöltsei a' Férjfi magvának
Száz esztendőök alatt elfogyatkoznának.
Hát — az eröss Férjfi hol veszi erejét?
Erötlen Aszszonynak szopja úgyé? tejét.
A' Főnek, Férjfinak nézd meg első helyét,
A' tag, az ölében rejtegette fejét.
Kigyót tart az olyan Aszszony kcbelében,
Kinek olyan gyermek szopik az ölében,
Ki felnevelödvén, majd fel-ferdültében
Görbénn néz a' szegény Aszszonyok' szemében.
Né! a' vázson pendelly mint *Kommendáns* kodik,
Pedig onnan bujt-ki, 's onnan szaporodik

A'

A' süveg a' szoknyán héjjaz 's uralkodik, —
Igaz — *de eadem*, ha jól gondolkodik.

'S mivel vagy derekabb jó Férjfi azoknál,
Az ugy farba rugott szegény aszszonyoknál,
Szépnek, Férjfiakis szebbitik magoknál,
De jobbakis pedig a' Férjfinál foknál

Tefzé hát valamit a' ször 's a' szakállis? —

Kedves a' simafág ám magatoknális.

Erősebb vagy? — Kérdés. — *de ha a' vólnális,*
Erősebb az ökör még a' Férjfinális.

Hát — Okofabbaknak tartják magokat

A' Férjfiak? a' kik panaszkodnak fokat:

Hogy nem gyözik észszel az elmés tromfokat,
'S szemmel az élesen néző Aszszonyokat.

Mi hát a' Férjfinak az a' deréksége? —

A' külömböztető elmé' tehetsége,

A' jól igazgatás' okos mestersége,

Ez a' közönséges - *Társaság' szüksége.*

Ha rá szorítanak az Aszszony - népeket,

Szintugy véghez tudnák vinni mind ezeket,

Lám igazgatnakis számos embereket

Sok Üri özvegyek fok nagy Ház - népeket.

A' nagy tudománnyal se kevélykedjete,

Vagynak *Polikszénak* 's mások, kik veletek

Érnek, kiknek tudós 's bölts emlékezetek,

Szinte úgy fenn marad, a' mint a' tiétek.

Megvetni valóé hát az Aszszonyi - Nem?

Szégyené Leányért fáradni? éppen nem,

Ad hozzá, kit maga a' finnyás férjfi szem

Meg-vall: hogy az Aszszony tsupa kész izerelem.

Barátom! ki tréfa ebben, ki valóság,

'S nem iratta velem hólni Aszszonyosság,

Hanem ide ütt ki ez a' szó szözlőség:

Szép Aszszony' tzimere egyedül a' jóság.

Es

Es kár nem fáradni a' szépért, ha jóis,
Nem árt, ha sok kintsel 's jószággal bírós:
De az elsőkel jó ez az utolsó is,
Ezekre vigyázzon a' házasuló is.

*Árpádról irandó bajnoki Enekek kezdete, melly még
Fel. József Császár gyermekségében iratott és a' Német
's Frantzia szorossabb Vers - mérték szerént szabatott.*

- 1) Múfám! kinél tört út már régen Pindus' uttya,
'S tudod jól hol fakad a' füzek' rúgott kuttya,
Sőt jádzodtális Te nád - spon verseket,
Végy már most trombitát kezdj hangosb éneket.
Ird *Árpádról*: ird-meg hol vólt első hazája;
'S uj Honra vágyó nép' vezérévé mint lett?
Beszéld - el uttyait, számláld elő mit tett,
'S hogy hódolt végre meg a' négy folyóviz tája.
- 2) Edgy ország foglalás nem lágy elméknek mive,
Árpádnakis bizony mejjében bátor fziwe,
Hellyén volt, noha sok veszély 's halál közt járt,
De mint a' roppant tölgy, mellyben nem tehet kárt
A' leg puztítóbb szél, akár mint ostromollya:
Mert hordgya Levelét tsupán a' fergeteg,
O fenn - áll; ő kevély fejét nem hajtya meg;
'S nints olly kegyetlen szél, a' melly tövét ki-tollya:
- 3) Szint ilyen vólt *Árpád*. Hijában gyűjtött népet
Mind számost, mind erőst, mind fegyverére szépet
Amaz Bolgár *Salán*; hijában állott még
Népéhez a' Gorog és a' Tót Nemzettség:
Mert valahányszor ök meg állni hartzban mertek:
Mindannyiszor a' hartz gyalázattyokra lett,
'S az ott reménylt ditső diadalom helyett,
Tfak otfimány szaladást 's rút mézfárszékert nyertek.
- 4) O! Auszriai Ház' leg drágább, leg szebb fénnye!
O! *József*! ó! Magyar Nemzetnek nagy reménnye!

Kit

Kit nem tud eléggé ditsérni a' jó hir,
 Ne bánd, ne bánd, hogy most pennám Árpádról ir.
 Ne bánd ez egyszer most: mert leszsz ha még én élek,
 Bizony leszsz oly idő (add Isten érnem el!)
 Mellyben triumphusid az évig vízem fel,
 'S Virtusidról ennél kézültb' versel beszéllek.
 5) Sőt mintha látnám mar élmémben még előre,
 Mint szalad a' kevély ellenség nyakra főre.
 'S miként virágzanak' a' tudományok, és
 Mint gyökeresedik, 's nő a' kereskedés.
 'S az hasznos kézi-miv mely bőv 's jól kézült léfzen.
 Meg lesz ez mind: de Te füled most nékem add,
 'S halgasd Arpádom' meg, és az alatt magad
 E' jövendöltetett nagy dolgokhoz tartsd készen.

N. Y.

Mese a' Kakukrol, mellyet irt: T. T. F I* D* Plé-
 bánus Ur.*

Egykora' feregéllyel a' Kakuk beszéle,
 Az a' Városban rab volt, 's onnét ki repüle;
 Mit beszéllenek rólunk? kérdi kiáltozva,
 Mit beszélnek szavunkról népek a' Városba?
 Mint ditsérik énekít a' fülemülének?

Mindenek magasztalják hangját énekének.
 Van-é valami beszéd ott a' patsirtáru?

Majd fele a' városnak szoll az ő szaváru.
 Hát a' rigó szavának van e' ottan hire?

Annak-is ő éneke van ditséretére.

Egyet kérdek még tőled, hogy ha meg felelnél;

Minémü hir vagyon ott én rólam a' népnél?

Felele a' feregély; azt én nem tudhatom,

Mivel egy lélektül-is hiredet nem hallom.

Ha ugy van, meg boszullom ezen el felejtést,

'S mind örökké magamról téfzem az éneklést.